

Újból kísért az „alagút” lehetősége

Kísért, pedig 1928-ban már lettem a lehetőségéről, miután hét évig tartó kutatásom nem vezetett eredményre.

Erősen ösztönöztek első palotai éveimben a régi tősgyökeres öregekkel — Szili, Bátor, Hercegh és Szűcs családok legidősebbjeivel folytatott beszélgetések.

— „Mester Úr!” Öregapám mesélte gyerekkoromban, hogy a Várból alagút vezetett Pusztapalotára. Beszéltem a bogár a fülemben és 1919-ben elkezdtem a kutatást és 1928-ig folytattam. Meddő volt. Nem találtam semmit, lettem róla. És most, 1957-ben a Thury György-téri új iskola építésénél újból kísért az „ALAGÚT” lehetősége, mert egészen komoly nyomokra bukkantunk. Egy 70x85 cm-es földalatti folyosó? — árok? — vízlevezető? — alagút nyomát fedezték fel.

Nem állítom határozott biztonsággal, hogy megtaláltuk a Várból kivezető alagútát, de nem is vetjük el a lehetőségét. Majd meglátjuk, hogy szennyvízlevezető csatorna — vízgyűjtő, avagy a sokat emlegetett alagút-e. Majd meglátjuk a vé-

gén. Egyelőre Kóvári László kartársam vezetésével néhány igen-igen lelkes „vájáriszkolai brigád” kutat, dolgozik, tisztítja és tárja fel a 35-40 cm-es bántai kővel kirakott, mészhabarcos oldal és alul is kövezett vízlevezető folyosót, vagy alagútát, mert szennyvízlevezető csatorna semmi esetre sem lehet.

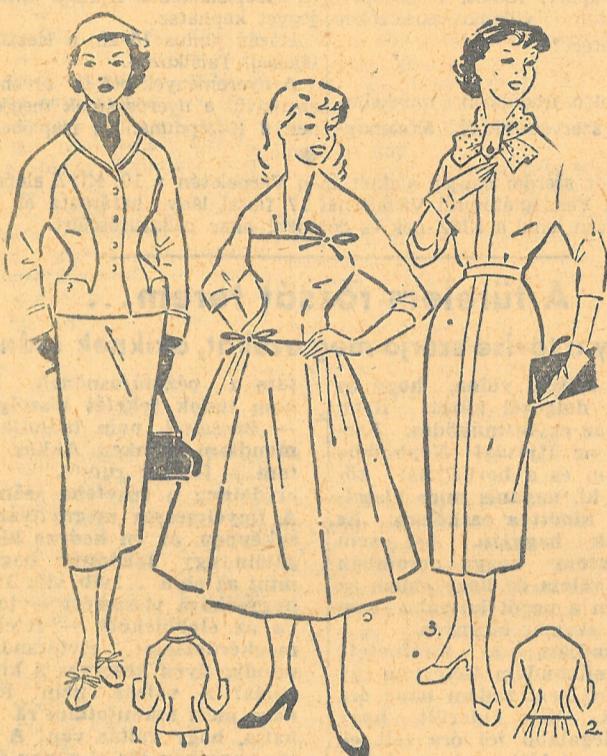
Egy bizonyos, hogy egészen komoly kiindulási pont a további kutatásra.

Jóleső érzés látni a szorgos vájáriskolai brigádok munkáját. Rövid tíz nap alatt déli irányban 12 métert, északi irányban pedig már a régi épület alatt jár a feltárás.

Természetesen küldtünk jelentést az illetékesek felé és Budapestről már jártak is Várpalotán és adtak hasznos útbaigazításokat a továbbiakra.

Korai lenne még akár végleges megállapítást, akár pedig csálhatatlan következtetést levonni az eddigi eredményekből, de egy bizonyos: nemcsak érdemes — mert komoly, számottevő nyomra akadunk, — hanem kötelességünk is a további kutatás.

Öltözzük szépen, csinosan

1. Raglánszabású tavaszi kosztüm. Magasan csukódó rövid sál-gallérját és kizárólag levárással díszíti. A kabát karcsúsító szabású. Az alj hátul térdig lezárt, onnan nyitott, levasalt hajtéttal végződik.

2. Alkalmi ruha fiatal lányoknak, könnyű pasztell színű anyagból, sötét bársonyszalag-díszítés-

sel. A ruha újszerű: fölül japánszabású, alul bevarott. Az alját részben bővíthető szabják, s a hosszított derék rész alatt gyengén behúzzák.

3. Egyenlősabású, szürke szövetrohu. Az elején végigfutó, a nyaknál visszahajtott és legombolt pántba színes, kézfestésű selyemsálát tűznek.

Kicsiknek, nagyoknak

Ki kapta ezt a szép dicsérő nevet: „az anyák megmentője”?

Mi az a delirium tremens?

Honnan származik az injekciós fecskendő „pravaz” elnevezése?

Mi az a kentaur?

Melyik ma is meglévő híres angol napilapot nyomatták először rotációs géppel?

Ki volt az egri vár híres védője?

Milyen gyáráról híres Szerencs?

Mi a címe Vörösmarty Mihály híres „hattyalának”?

Melyik a világ leghosszabb folyója?

Miről ismert a fizikusok körében szerte a világon Jedlik Ányos magyar fizikus?

Hány fejet csapott le a bakó 1795. május 20-án, a Martinovic-féle összeesküvés miatt?

Mi az az agrárválság?

Mit mondott Napoleon, amikor megismerte Goethét?

Hogy hangzik a kommunista kiáltvány zárómondata?

Miből készítik a valódi rumot?

Melyik Magyarország legrégebb tiszta román stílusban épült emléke?

Melyik magyar opera volt az első, amelyik az egész világon sikert aratott?

Milyen nagy technikai problémát kellett megoldani az atom békés felhasználásához?

Móricz Zsigmond:

ENYELGÉS

2

Ilosvayné, de van férfi s vannak férfiak, akik mellettem nem is látják őt, vagy ha meglátják is, nem merik kimondani.

— És nem sikerült, — mondta a férj kis kárörömmel.

Az asszony kicsit hallgatott.

— Sikerült... — mondta ajkbiggyesztve. — Mert nézze: mind a két férfi arcán láttam a habozást; láttam, hogy ez most azon töri a fejét, mit lesz célszerű mondani... Az egyik becsületesebb volt, minthogy előttem hazudni merészellen, a másik ravaszabb volt, minthogy nekem hazudni próbáljon.

A FÉRJ NEVETETT, nagyon mulattatta az asszony okosságát.

— Így, bizony barátom, — mondta az asszony és megcsipte az ura állát, mint a gyerekét, szerelmes csucsoritással nézte az arcába, — tegyük föl, hogy a férfiaknak megtetszik egy másik nő: azt hiszi, hogy én elvesztem azt a férfit, ha az az enyém?... Az a kérdés, miye van a másiknak? Szépsége? Tegyük föl, hogy elvitathatatlan szépség?... Jó!... de nekem azonosítható még van néhány fegyverem.

— Például?

— Majd.

— No, például egyet.

A FÉRJET BOSSZANTOTTA, hogy a felesége a karja között olyan valamire gondolt, amit ő nem ért, olyan valakire esetleg, aki nem ő.

Eltakart idegességgel meg is kérdezte: — Most mondja meg, mire gondolt?

Az asszony nevetett.

— Nem fog örülni neki.

— Hátha... Meg lehet elégedve, az előbb se haragudtam meg.

Az asszony komolyan nézett rá, kicsit felülről s gúnyosan.

— Tudja mire gondolok? Maguk férfiak, mind egyforma buták. Csak dr. Buta őszinte volt, de maga egy ravasz...

Csak hogy jegyezze meg magának, ha maga ravasz, én is az vagyok... Ne képzelje azt, hogy én olyan liba vagyok, akinek jól esik, ha azt mondják neki, hogy: maga szép. Én ezt akarom hallani, tudja, de nem hiszem el. Én egyáltalán egy szót sem hiszek egy férfinak.

— Akkor ki sem nyitom a számat többet maga előtt.

— Az nem úgy van és az nem magától függ, hanem éntől... Mért kérdeztem én Bothától, hogy sz'p-e Ilosvayné?..

Én tudom, hogy szép, azt nekem nem kell megmagyarázni. Én nem erre a tényre voltam kíváncsi: én azt akartam hallani, hogy egy férfi az én fülem hallatára és én előttem merész-e egy nőt szépség mondani?...

— GYÖZNI AKART?

— Igen: győzni, érezni a győzelmemet, hogyha nem is vagyok olyan szép mint

— A fegyvereimet nem fogom elárulni.

— Csak egyet, hiszen sok van.

— Hát egyet: jó... A, nem, hagyjuk ezt... Nem is akarok gondolni rá.

— Hát majd én, jó?...

— Jó.

— Tudja, melyik győz?... Amelyiknek több az ereje.

— Nem: az erőszak nem segít.

— Amelyiknek tovább van még egy frontja, mint a háborúban.

— Nem: pénz itt nem segít.

— Amelyik tovább bírja idegekkel.

— Nem: ez nem idegkérdés, azt nem hiszem.

— Hát akkor?

— Mit?... azt nem mondom meg...

A férj magában befelé mosolygott.

— Pedig úgy van, amelyik asszony tovább harcol, az győz... Amelyik tud lenni a férfiert bölcs és boldog és örült és hisztérika és gyilkos és viszont önfeláldozó, tüdő, szenvedő, hűséges kutya és élet és halál és ezer asszony, tízezer asszony, hogy le tudja foglalni minden pillanatát a férfinak, hogy az ne tudjon nála nélkül sem élni, sem létezni, sem szórakozni, sem magányban maradni, mert annyi lelki anyaggal telítette meg az asszony, hogy nem lehet magától kifüstolni.

A mi golyánk

Egy nyári napon a hős tornácán — szonáztunk, mikor az apám egyszer csak fölmutatott a levegőbe, és így szólt:

— Ni, a golya.

Egy golya jött szokatlanul nehéz röppeléssel. Egyszer csak leereszt a szárnyát, és lebukik az eperfánkra.

Az ágak megtörednek alatta és az udvarra hull. Csaknem életlenül fekszik a porban.

Odafutottunk hozzá. Valaki meglötte.

— Bizonyosan géznek nézte valami rövidlátó vadász — mondotta az apám. — Mert golyát nem szokás löni. A golya derék állat: pusztítja a békát, egeret, cserebogarakat. Azt tartják róla, hogy amelyik házon jessket rak, oda nem üt a mennykő.

Azzal bekötötte a golya szárnyát vízes ruhával. Puha vattával.

Betették a golyát a nagy tyúkketrecbe, hogy ne zavarja semmi más állat.

Szomorúan, bágyadtan fekszik ott.

Szedtünk neki cserebogarakat, de nem nyúlt semmihez. Sajnáltuk a beteg vendéget, de nem segíthettünk rajta.

Annál nagyobb volt az örömmünk, mikor másnap reggel már állva találtuk a ketrecben.

Megmaradt az udvaron, és átvette ott az uralkodást. A macskákat kivéve, minden háziállat őrnek tekintette. Rendet teremtett a verekedő kakasok között. Elűzte a szomszéd kutyákat az udvarról, és amit kapott a konyháról, abból jószívuén juttatott a baromfiaknak is.

Ma is magam előtt látom, amint ott áll komolyan és méltóságosan a konyhajtól elött, és pedig rendesen egy lábán, mintha a másik lába fölösleges volna. Hanem mikor kirepül egy darab hús az udvarra, egyszerre odaugrul ahhoz és egy erős csipéssel elűzi a cicát, jelpapja a jó falatot és elnyeli.

De jött az ősz. Az eperfa levelei megsárgultak, lehullottak.

A magasban utazó golyacsopordok szálltak el fölöttünk. A mi golyánk félszomorú felnevezést rájuk.

És szomorú volt.

Az utazó golyák lekelepeltek hozzá.

Ő visszakelepelte.

Vajon mit felel nekik ezen a különös golyanyelven?

— Elrepülne a mi golyánk is, ha tudna — mondotta az apám.

Alighogy ezt kimondja, a golya megasztottatja szárnyát és egy kezet fordulva, az udvar közepén felrepül.

Nyakát hosszán előre nyújtva, s lábait hátra eresztve repül a magasban.

— Ejnye, csúnya golya — mondtam — nem szép, hogy itt hagy bennünket.

Az udvar pusztasága és elhagyott volt utána. Még a decemberi hónapban is kerestem a lába nyomát, gondoltam, hogy tán megbánta tettét és visszajött. De csak tyúknymok voltak a hóban.

Hanem, mikor a tél elmúlt, egy tavaszi reggelen erős kelepelés ébresztett föl bennünket.

— Kelep-kelep! Itt vagyok!

Megjött a golyánk.

Büszkén és vidáman ugrált föl és alá az udvaron. Köszönetet a tyúkoknak, libáknak, kacskáknak, kakasoknak. Még a cicának is. Aztán nem is egyedül volt, hanem egy másik golyával. Elhozta valamű jópajtását.

Az új golya bátortalanul állt meg az udvaron. Fölugrott a kút házájára, mikor az apám kilépett hozzájuk. Látszott rajta, hogy idegennek érzi magát.

Hanem bezzeg a mi golyánk nem félt az apámtól. Olyan golyátáncot járt körülötte, hogy színházban lehetne mutogatni.

— Jól van, jól, bolondos golyánk — szólt az apám. — Isten hozott. Vártunk is. Készült itt a pajtással a fészket, s megleszünk jó barátságban.

Egy rossz kerek cipek föl a Gyuri inas az eperfa tetejére. Megkötözte fönn. Meg is drótozta gondosan, hogy le ne essék. A két golya azonnal elkezdte a fészkerakást. Olyan szép, boglyas fészket raktak, hogy egy királyas is meglakhatott volna benne.

A nyár közepén már gyönyörű kis pirosorrú golyák handikáltak le a fészkekből, s a két öreg golya buzgón hordta nekik a rétről az ennivalót. Néha a konyháról is.

Azóta mindig van golyánk. Osszel elrepülnek. Tavasszal visszajönnek.

Hanem azt hiszem, ott a másik országban nem olyan vigak, mint itthon, mert mindig bánattal indulnak el, és mindig táncolva érkeznek vissza.

AZ ASSZONY CSAK NÉZTE, nézte az urat, erősen, összecsukott ajakkal, nagyon, nagyon mély s titkos mosollyal.

— És ez egy igen nagy harc, ide erő kell, ideg kell, nagy türe kell s rettenetes nagy tudatalatti elszántság, mert jaj annak a nőnek, aki azt mondja: „én nem mehetek maga után, csak maga jöhet én utánam” és aki azt mondja, „isten ments, hogy én zavarjam a maga életét szívem, én nem avatkozom a maga gondolataiba, en csak várom...” Az ilyen nő már elvesztette a csatát, elvesztette a férfit, de elvesztette az egész életét is, üres lesz és gyöttrődő és különböző férfiak vonulnak végig rajta, mind csak addig, míg nekik jól esik, mert az ilyen nő nem tud sem megfogni, sem megtartani, nem tud építeni, nem tud gyümölcsöt teremni, meddő és szomorú, a kacagó szomorúság az ő zászlaja...

Az asszony egyre jobban összezáródó pillákkal nézte az urat.

— Mit beszél maga?

A férj:

—Maga helyett, szívem: most mondja meg, hogy melyik nő győz hát a kettő közül?

Az asszony:

— Amelyik jobban szeret.

A férj:

— Igen.

Az asszony:

— És most csokoljon meg.

A férj mohão adta a száját.

És az asszony izzóan csokolta vissza.

Egbereredő San Salvatore I ganói tudósan közel három év lány, Dagmar nyerve egészségé amint Dagmar folytatja a vad megmarja egy sára Kant doltozkodó orvos ki lábán a k még új ember alig pár napj meretség után rabban találko san mindkettő ébred.

A csinos D szanatórium jóképü Manfr Kant doktor sen udvaroln

Egy nap vé mart. A főor deje rendben szanatóriumo lelkére köti, még egy pár ket. Dagmar torral is, azz retett férfi v chenbe és m Kant-nak a kell, mivel t végezni. Szé alá, s barm mond a lány

És Dagma sa akad Ma nek rokona lknak és a egyik műnc ki állást.

Érdekl

Egy b szegény sef Ma készítő szalago készült hangost 17-én r filmstír Németo

A vil rizsban Harcoló ténék” te yorkban Egyesült lete.” Pé lók Egy minens

A B. Rendőr Panaszó értesíti eddigiell fogadóó az aláb

Hétfő délután óra 30 percig, 16 óra 30 perc dän és nincs.

nak bi fogadóí kel, k vagy r seikkel

Bünc tos be kon ki mélyes napot ky-üt

Ezü netet teti ta all vánit